

28. september 2023

Motivation for foretræde for Klima-, Energi-, og Forsyningsudvalget

OX2 foreslår en ny udbudsmodel for tildelingen af offshore vind-projekter, der vil være attraktiv for både staten og udviklerne. Den er tænkt som et stærkt supplement til de statslige udbud, og vil bidrage til, at Danmark kan nå sine klimamål. Modellen er baseret på ønsket om hastighed, storskala og overskudsdeling med staten.

Der er behov for et supplement til de statslige udbud

Med suspenderingen af Åben Dør-ordningen i sommeren 2023, er der nu de facto kun én model for opførelsen af offshore vind (OSW) i Danmark - de statslige udbud. Den statslige udbudsmodel rummer mange gode sider, men selvom de potentielt kan bidrage med 9 GW inden 2030, er der stadig enorme udviklingsmuligheder inden for OSW, der står uudnyttet hen. Nationale klimamål og nye internationale aftaler fra 2022 og 2023 betyder, at der er et pres for at levere en betydelig etablering af ny grøn energi.

Manglen på grøn energi fra havvindmøller betyder også, at Danmark mister muligheden for at blive førende indenfor power-to-x (PtX). PtX er en nødvendig del af den grønne omstilling, da den skal forsyne transportsektoren med et grønt alternativ til olie og benzin. Teknologien indeholder store eksportmuligheder. PtX-anlæggene kræver dog store mængder nyanlagt grøn strøm, som er næsten umulige at opnå uden en opkobling på en havvindmøllepark.

OX2's nye model vil sammen med de statslige udbud hjælpe Danmark med at leve op til sine grønne ambitioner med store mængder bæredygtig strøm til det danske elnet og nye PtX-anlæg. Modellen kombinerer elementer fra de statslige udbud og den gamle Åben Dør-ordning i en struktur, der balancerer både statslige indtægter og realistiske forhold for udviklerne.

Markedet for OSW er presset af stigende renter og høje inflationstal, og lige nu ser vi eksempler som i UK på, at der er budrunder, hvor der ingen bud kommer. Udviklere opgiver store projekter, fordi økonomien ikke hænger sammen. Det giver store tab for både staterne og udviklerne, og den grønne omstilling er den helt store taber. Det er derfor afgørende, at en ny udbudsmodel er afbalanceret i forhold til både stat og udvikler.

OX2's model for et nyt, markedsdrevet udbud af OSW

Skal vi lykkes med en hastig udvikling af havvind, er det afgørende, at udbudsmodellen er simpel. Den gamle Åben Dør-ordning har været baseret på, at den første ansøger, som kan leve op til en række krav fra Energistyrelsen, får ret til området. Dele af dette princip kan videreføres i en ny model, men med en sikkerhed for, at modellen lever op til EU-reglerne for statsstøtte. Udviklerne skal til gengæld forpligte sig til nogle hårde deadlines og demonstrere, at der er fremdrift i projekterne. Ellers frafalder deres eksklusivitet til områderne, og andre kan komme til.

For at få det fulde udbytte af, at projekterne med havvind kan vokse i størrelse, foreslår OX2, at Danmark lader identifikation og udvælgelse af relevante havarealer være op til de private udviklere. Det vil eskalere udbygningen af havvind i et tempo og omfang, som ikke kan lade sig gøre via de offentlige udbud. Modellen er udviklet ud fra følgende principper:

- **At den skal leve op til statsstøttereglerne** - Den gamle Åben Dør-ordning blev suspenderet på grund af udfordringer med EU-reglerne for statsstøtte. Det vil ikke være et problem med denne model, der tværtimod gerne skal fostre en sund konkurrence mellem udviklerne.
- **At tillade åben adgang** - Udviklerne af OSW vil stå for udvælgelse og forundersøgelse af havarealer inden for rammerne af Danmarks havplan. Det fjerner både en administrativ byrde for myndighederne og det giver udviklerne mulighed for at byde ind på arealer, som er optimale i forhold til deres specifikke projekter,

- **At dele overskuddet med staten** - Modellen erstatter kravet om store forhåndsbetalinger med et krav om overskudsdeling med staten, når vindmølleparken er gået i drift og genererer overskud. På den måde kan staten opnå et stort økonomisk udbytte som betaling for havbunden.
- **At begrænse den administrative byrde** - Modellen vil fritage myndighederne fra en stor del af den administrative byrde og i stedet lægge den på udviklerne. Dette vil bidrage til at forkorte processen med at opføre OSW.
- **At prioritere store projekter** - Udviklere vil blive tilskyndet til at opføre store OSW-projekter for at udnytte de tilhørende fordele ved projekter i stor skala i form af hastighed og kapacitet. Samtidig er OX2 fortalere for, at der skal være en diversitet blandt udviklerne af hensyn til innovation og risikospredning, så staten ikke er afhængig af én eller få udviklere. De lavere omkostninger ved at producere i storskala kommer både staten og forbrugerne til gavn i form af øget overskudsdeling og lavere forbrugerpriser.

Hvem er OX2?

OX2 er en ledende spiller inden for onshore vind i Nordeuropa, og har opført 3,7 GW energi fra sol og landbaserede møller i hovedsageligt Sverige og Finland. Siden 2020 har virksomheden ekspanderet kraftigt inden for offshore vind med IKEA's investeringsfond i ryggen. OX2 har lige nu en udviklingspipeline på otte offshore projekter i Sverige og Finland med en samlet kapacitet på 14 GW¹, hvilket udgør knap halvdelen af deres samlede udviklingspipeline for grøn energi på 32 GW².

OX2 har siden sin opstart i 2004 været optaget af den grønne dagsorden, uden at involvere sig i sort energi. De fokuserer hovedsageligt på vind- og solenergi, men har også erfaring indenfor brint og energilagring. OX2 havde fra juni 2022 til juni 2023 en omsætning på 5,1 milliarder danske kroner.

¹ <https://www.ox2.com/about-ox2/what-we-do/offshore-wind-power/>

² <https://www.ox2.com/about-ox2/who-we-are/this-is-ox2/>